

Ο ρόλος του ψυχολόγου σε μια μεταμοσχευτική μονάδα: Εμπειρία από το πρόγραμμα μεταμοσχεύσεων ήπατος του Ιπποκρατείου Γ.Ν.Θ

Κατερίνα Κυριακούλη¹, Θεοδώρα Οικονόμου², Ιωάννης Γουλής², Χριστίνα Παπαχρήστου¹
¹Τμήμα Ψυχολογίας, ΑΠΘ, ²Δ' Παθολογική Κλινική, Ιπποκράτειο Γ.Ν.Θ.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η μεταμόσχευση ήπατος αποτελεί μία σύνθετη βιοψυχοκοινωνική διαδικασία. Η αυξανόμενη βιβλιογραφία για τις ψυχοκοινωνικές παραμέτρους της LTx αναδεικνύει την ανάγκη ένταξης ψυχολογικών υπηρεσιών για υποψήφιους λήπτες ήπατος. Η εργασία αποτελεί μια αναφορά κλινικής εμπειρίας από το πρόγραμμα μεταμόσχευσης ήπατος στο Ιπποκράτειο Γ.Ν.Θ, όπου είκοσι έξι περιστατικά αξιολογήθηκαν/ παρακολούθηθηκαν ψυχολογικά σε διάστημα 10 μήνες. Αναδεικνύονται τα ψυχοκοινωνικά ζητήματα στην προ- και μετ-εγχειρητική φάση, ο ρόλος ενός ψυχολόγου, οι προκλήσεις καθώς και οι προτάσεις εφαρμογής. Στο πλαίσιο της ολιστικής φροντίδας, η ενσωμάτωση ψυχολογικών υπηρεσιών μπορεί να συμβάλει στην έγκαιρη αντιμετώπιση ψυχολογικών δυσκολιών, στην προαγωγή της συμμόρφωσης και της προσαρμογής.

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Κατερίνα Κυριακούλη
Τμήμα Ψυχολογίας, ΑΠΘ
akyriakr@psy.auth.gr

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η μεταμόσχευση ήπατος (LTx) είναι μία πολυδιάστατη διαδικασία με **ψυχοκοινωνικές προεκτάσεις**¹. Το 2024 πραγματοποιήθηκαν διεθνώς 42.000 LTx, ενώ στην Ελλάδα 53^{2 3}. **Διεθνείς κατευθυντήριες οδηγίες** της AST, τα γερμανικά πρότυπα και το Συμβούλιο της Ευρώπης τονίζουν τη σημασία της **ψυχοκοινωνικής αξιολόγησης** και **υποστήριξης** των ληπτών ήπατος^{4 5}.

Πιλοτική συνεργασία με το Ιπποκράτειο Γ.Ν.Θ., για τη διερεύνηση των ψυχοκοινωνικών αναγκών των ασθενών και την ενίσχυση της ολιστικής φροντίδας.

Στόχος: Ανάδειξη του **ρόλου** του **ψυχολόγου** και των **ψυχοκοινωνικών παραμέτρων** στην LTx

ΜΕΘΟΔΟΣ

- **Αναφορά κλινικής εμπειρίας** από τη Μονάδα **Μεταμόσχευσης Ήπατος** του **Ιπποκρατείου Γ.Ν.Θ.**
- **26** περιστατικά αξιολογήθηκαν ή/και παρακολούθηθηκαν ψυχολογικά για **10 μήνες.**

Δείγμα:

- Φύλο: 22 άνδρες (85%) και 4 γυναίκες (15%)
- Ηλικία: 20 - 68 (Μ.Ο. 53 έτη)
- 46% άνεργοι, 31% εργαζόμενοι, 23% σύνταξη
- 62% παντρεμένοι, 15% διαζευγμένοι, 23% άγαμοι

ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Προ-μεταμοσχευτική φάση: Ανησυχία, φόβοι για την υγεία και την εύρεση δότη. Κομβικές αλλαγές στην καθημερινή λειτουργικότητα. Προσαρμογή στην ασθένεια

Μετεγχειρητική φάση: Δυσκολίες προσαρμογής και συμμόρφωσης, συναισθηματικές δυσκολίες.

Αλλαγές στην οικογενειακή δυναμική: φορτίο παροχής φροντίδας, ισορροπία ποικίλων ρόλων

Ανάγκες: Ενημέρωση και πληροφόρηση, διασύνδεση με άτομα με κοινές εμπειρίες, υποστήριξη οικογένειας

Ο ΡΟΛΟΣ ΕΝΟΣ ΨΥΧΟΛΟΓΟΥ

- **Ψυχολόγος ως μέρος της διεπιστημονικής μεταμοσχευτικής ομάδας**
- **Ψυχολογική αξιολόγηση πριν και μετά την μεταμόσχευση:** Ψυχοκοινωνικό ιστορικό, παράγοντες κινδύνου, προσαρμογή, συμμόρφωση, εξελισσόμενες ανάγκες και προκλήσεις
- **Ψυχολογική υποστήριξη** σε ασθενείς και οικογένεια
- **Διεπιστημονική συνεργασία και διασύνδεση**

Προκλήσεις:

- Περιορισμένοι πόροι και χρόνος, ανεπαρκείς χώροι για ψυχολογικές υπηρεσίες, συνέχεια της φροντίδας

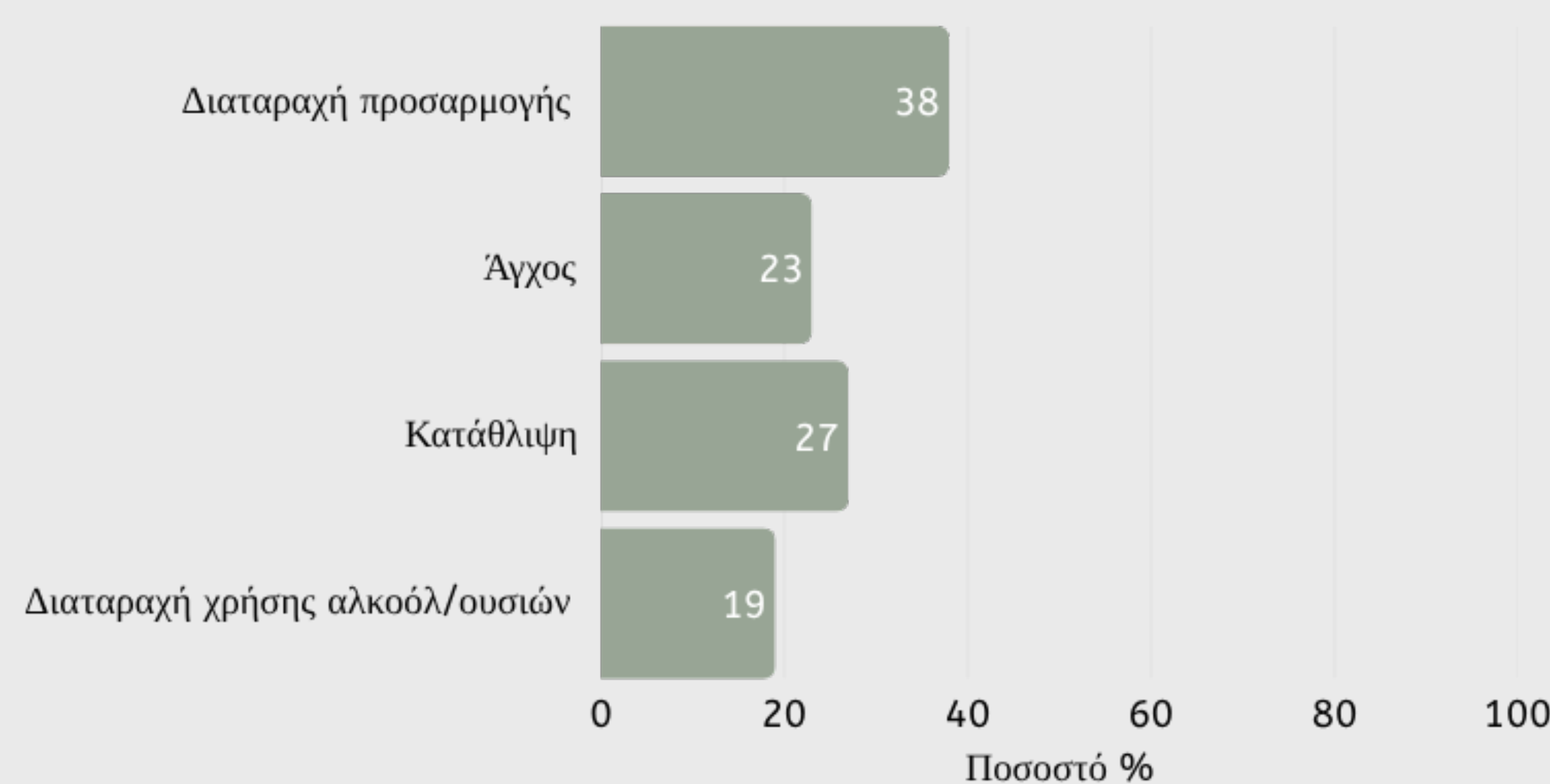
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

- Ψυχολογική **αξιολόγηση** και **υποστήριξη** πριν και μετά την μεταμόσχευση και μακροχρόνιο follow-up
- Δημιουργία ενημερωτικών οδηγιών για ασθενείς & οικογένειες
- **Ομάδες** ψυχολογικής στήριξης ασθενών
- Ομάδες ψυχολογικής στήριξης **συγγενών** και **φροντιστών**

Συμπέρασμα

Ανάγκη **ενσωμάτωσης ψυχολόγων** στα μεταμοσχευτικά προγράμματα στο πλαίσιο **ολιστικής, βιοψυχοκοινωνικής φροντίδας**

Ψυχολογικές Δυσκολίες Ασθενών στο Ιπποκράτειο Γ.Ν.Θ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Aderinto, N., Olatunji, G., Kokori, E., Ogieuhi, I. J., Moradeyo, A., Woldehana, N. A., Lawal, Z. D., Adetunji, B., Assi, G., Nazar, M. W., & Adebayo, Y. A. (2025). A narrative review on the psychosocial domains of the impact of organ transplantation. *Discover Mental Health*, 5, Article 20.
2. Council of Europe. (2024, October). Newsletter transplant: International figures on donation and transplantation. *The Transplantation Society*.
3. Εθνικός Οργανισμός Μεταμοσχεύσεων. (2024). Απολογισμός δραστηριότητας μεταμοσχεύσεων συμπαγών οργάνων 2024. Τμήμα Α' Παρακολούθησης & Συντονισμού Μεταμοσχευτικής Διαδικασίας.
4. Dove, L., Chadha, R. M., Lai, J. C., DiMartini, A., Liapakis, A., Parikh, N., Firpi-Morell, R., Conteh, L., Fallon, M., Trotter, J., Ladner, D., Sapisochin, G., & Lucey, M. (2025). AASLD/AST practice guideline on adult liver transplantation: Candidate evaluation. *Hepatology*. Advance online publication.
5. Deutsches Kollegium für Psychosomatische Medizin (DKPM) & Deutsche Gesellschaft für Psychosomatische Medizin und Ärztliche Psychotherapie (DGPM). (2022). S3-Leitlinie: Psychosoziale Diagnostik und Behandlung von Patientinnen und Patienten vor und nach Organtransplantation. AWMF-Register Nr. 051-031.